

הקריה האקדמית אונו
הפקולטה למשפטים
לתואר בוגר
שנת הלימודים ה'תשע"ט

שם הקורס: משפט בינלאומי פומבי
סוג הקורס: קורס חובה

מרצה: ד"ר שאול שארף

סמסטר: א
נקודות זכות: 4 נ"ז

מטרות הקורס:

לימוד עקרונות, מגמות, הצדקות ופרקטיקות בדיני המשפט הבינלאומי הפומבי מסדיר את כללי ההתנהגות של השחקנים השונים בזירה הבינלאומית: מדינות, ארגונים בינלאומיים ובמקרים מסויימים, פרטים. חלקו הראשון של הקורס יסקור את מקורות המשפט הבינלאומי, את עקרונות היסוד של המשפט הבינלאומי ואת היחס בין המשפט הבינלאומי למשפט הפנימי בישראל. חלקו השני של הקורס יציג את השחקנים השונים במשפט הבינלאומי. חלקו השלישי של הקורס יעסוק בסוגיות מרכזיות במשפט הבינלאומי כגון השימוש בכח, המשפט ההומניטרי ודיני זכויות האדם.

שיטת הלימוד:

הקורס יתנהל על דרך של הרצאות. במסגרת הקורס יימסרו לסטודנטים מעת לעת הנחיות לקריאת חומר ביבליוגרפי בהתאם לנושאי הקורס

דרישות הקורס:

לקראת כל הרצאה ותרגיל יהיה על הסטודנטים בקורס לקרוא את חומר הביבליוגרפיה המפורט ברשימת הקריאה, ולהיות מוכנים לדין בו.

שקלול הציון: בחינה. 100%.

הבחינה תכלול שני חלקים:

חלק אחד ששיעורו 40% מהבחינה יהיה בחומר סגור, במתכונת של שאלות רב ברירתיות, (מבחן אמריקאי) על **חומרי הקריאה המופיעים בסילבוס תחת הכותרת "חומרי קריאה לקראת הבחינה (חלק ראשון)"**.

החלק השני, ששיעורו 60% מהבחינה, יהיה בחומר פתוח ויכלול שאלות "פתוחות" (אירועונים), בעיקר על החומר שנלמד בכיתה.

ציון מיטיב (רשות):

במהלך הסמסטר יתבקשו הסטודנטים להגיב בכתב על מאמר הנוגע לאחד מנושאי הקורס שהמרצה יפנה אליו לפי בחירתו. בהתאם להחלטת המרצה, תגובה ראויה תזכה בציון מיטיב של עד 5 נק'.

חומרי קריאה לקראת הבחינה (חלק ראשון)

ספר הקריאה הבסיסי של הקורס הוא - רובי סיבל ויעל רונן "משפט בינלאומי" (מהדורה שלישית, 2016). ספר זה מצוי בספריה וניתן לרוכשו גם בחנויות הספרים. שימו לב – מדובר במהדורה השלישית של הספר משנת 2016, השונה באופן מהותי ויסודי מהמהדורה הראשונה, ובמידה פחותה מהמהדורה השנייה. שימוש בצילומים, סיכומים ותקצירים המבוססים על המהדורה הראשונה והשנייה של הספר הם על אחריות המשתמש בלבד. כל ההפניות של ספר זה הינן למהדורה השלישית.

1. רובי סיבל ויעל רונן "משפט בינלאומי" (מהדורה שלישית, 2016) (להלן: סיבל) עמ' 49-59 (מקורות המשפט הבינלאומי) [פרק 2]
2. סיבל, עמ' 75-84 (המדינה) [פרק 4]
3. סיבל, עמ' 88-94 (שטח המדינה וסמכות השיפוט של המדינה) [פרק 4]
4. סיבל, עמ' 747-782 (דיני אמנות והפרקטיקה הישראלית) [פרק 29]
5. סיבל, עמ' 71-65 (מעמדו של המשפט הבינלאומי במשפט המדינתי) [פרק 3]
6. סיבל, עמ' 175-198 (אחריות בינלאומית) [פרק 8]
7. סיבל, עמ' 333-352 (דיני שימוש בכוח) [פרק 15]
8. סיבל, עמ' 353-381 (דיני מלחמה) [פרק 16]
9. סיבל, עמ' 383-416 (דיני כיבוש) [פרק 17]
10. סיבל, עמ' 445-494 (משפט פלילי בינלאומי) [פרק 19]
11. עמ' 11-7 מתוך ערכת הסיוע לעורכי דין המייצגים פליטים (מופיע באתר הקורס)
12. בג"ץ 769/02 הועד הציבורי נגד עינויים בישראל נ' ממשלת ישראל.

נושאים ורשמית קריאה

ספרים מרכזיים בקורס :

- אורנה בן נפתלי ויובל שני, **משפט בינלאומי: בין מלחמה לשלום** (2006) (להלן בן נפתלי ושני)
- רובי סיבל ויעל רונן, **משפט בינלאומי** (מהדורה שלישית, ירושלים 2016) (להלן: סיבל)
- עמיחי כהן וסטיוארט כהן **יורים ושופטים: ביטחון ומשפט בישראל** (2014)

א. מבוא למשפט הבינלאומי

1. סיבל, עמודים 43 – 48.

ב. מקורות המשפט הבינלאומי

1. סעיף 38 לחוקת בית הדין הבינלאומי, 1945.
2. אמנת וינה בדבר דיני אמנות 1969: סעיפים 1-3, 6-12, 14-15, 17-24, 26-28, 31, 32, 39-40, 42, 48-64.
3. סיבל, עמודים 49 - 64
4. בן-נפתלי ושני, עמודים 361-421
5. The Lotus Case, France v. Turkey [1927] P.C.I.J. Ser A., No 10
6. Filartiga v. Pena Irala, 630 F.2d 876 (2ND) Circuit (1979)

ג. מעמד המשפט הבינלאומי במשפט הפנימי

1. אמנת וינה בדבר דיני האמנות 1969 - סעיפים 27, 46.
2. ע"א 25/55 האפוטרופוס לנכסי נפקדים נ' סמרה פ"ד י 1825.
3. בג"צ 87/785 עפו נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית ואח', פ"ד מב (2) 4, 10-11, 33-48.
4. ע"פ 67/131 קמיאר נ' מ"י, פ"ד כב(2) 85, 91-98.
5. בג"צ 00/2599 ית"ד – עמותת הורים לילדי תסמונת דאון נ' שר החינוך, פ"ד נו(5) 834, פסקאות 4-10 לפסק דינה של השופטת דורנר.
6. ע"פ 98/6182 שמואל שיינבין נ' היועמ"ש, פ"ד נג (1) 625.
7. סיבל, עמודים 65 – 74.
8. דני"פ 97/7048 פלוניס נ' שר הבטחון.

השחקנים במשפט הבינלאומי

ד. המדינה במשפט הבינלאומי

(1) הגדרת המדינה, רכישת טריטוריה, הכרה במדינה, אחריות המדינה וסמכויות המדינה

1. סיבל, עמודים 75 – 128
2. Convention on the Rights and Duties of States (Montevideo Convention), Dec. 26, 1933,
3. יורם דינשטיין, סמכויות המדינה כלפי פנים (1972) 13-22.
4. ת.א. 4049/02 (בש"א 1008/08) אגודת מדרשת אלון מורה נ' מדינת ישראל ואח', סעיפים 1-12 לפסק דינו של השופט אוקון.
5. ת.א. (י-ם) 2538/00 אירנה ליטבק נ' הרשות הפלסטינית.
6. Island of Palmas Case Netherlands v. United States, Permanent Court of Arbitration (1928)
7. Advisory Opinion: Accordance with international law of the unilateral declaration of independence in respect of Kosovo (2010), paras: 78 – 121
8. First Circuit Rejects Sovereign Immunity Claim by Palestinian Authority, American Journal of International Law, Vol. 99, No. 3 (Jul., 2005), pp. 696-699

(2) גבולות מדינת ישראל

1. סיבל, עמודים 783 – 800.
2. Advisory Opinion: Legal Consequences of the Construction of a Wall in the Occupied Palestinian Territory, International Court of Justice (2004), paras. 70-78.
3. בג"צ 1661/05 המועצה האיזורית חוף עזה נ' כנסת ישראל, נט (2) 481 (סעיפים 76-77 לפסק דין הרוב, סעיפים 9-16 לפסק דינו של השופט לוי).
4. יורם דינשטיין, "ציון במשפט הבינלאומי תיפדה", הפרקליט כז (תשל"א) 5
5. יהודה בלום, "ציון במשפט הבינלאומי נפדתה", הפרקליט כז (תשל"א) 315
6. Avi Beker "The Forgotten Narrative: Jewish Refugees from Arab Countries" Jewish Political Studies Review 17:3-4 (Fall 2005) pp. 3-19
7. צו סדרי השלטון והמשפט (מס' 1), תשכ"ז-1967
8. חוק-יסוד: ירושלים בירת ישראל
9. סעיף 47 לאמנת גינבה הרביעית (1949)
10. החלטות עצרת האו"ם מס' 2253, 2254 (1967); A/61/408 (2006); החלטות מועצת הביטחון של האו"ם מס' 252 (1968); 267 (1969); 271 (1969); 298 (1971); 478 (1980); 673 (1990).
11. בג"ץ 5666/03 קו לעובד נ' בית הדין הארצי לעבודה בירושלים (2007)

עקרון ההגדרה העצמית (3)

Supreme Court of Canada: Re Reference by the Governor in Council Concerning Certain Questions Relating to the Secession of Quebec from Canada, 161 D.L.R. (4TH) 385, Paras. 1-2, 108-139.

הסגרה (4)

1. חוק ההסגרה, תשי"ד-1954
2. סיבל, עמודים 313-346
3. דיויד וינר, "כל היהודים ערבים זה לזה – בין הסגרה למחויבות יהודית" http://www.colman.ac.il/research/research_institute/DavidWeinerCenterLawyers/David_Weiner/Documents/Kol_Israel_Arevim_Ze_Laze_David.pdf

ה. ארגונים בינלאומיים

1. מגילת האו"ם, סעיפים 1-12, 18, 23-27, 61-63, 55-60
2. סיבל עמודים 107 - 128

סוגיות במשפט בינלאומי

ו. ישוב סכסוכים בדרכי שלום

1. מגילת האו"ם, סעיפים 92-96
2. חוקת בית הדין הבינלאומי, סעיפים 1-3, 32, 34-38, 65
3. בן נפתלי ושני, עמודים 327-359
4. סיבל, עמודים 199 - 232

ז. איסור השימוש בכוח, הגנה עצמית ובטחון קולקטיבי.

1. מגילת האו"ם, סעיפים (4)2, 33-51
2. החלטות מועצת הביטחון בעניין עיראק: החלטות 660, 661, 678 (1990).
3. החלטות מועצת הביטחון בעקבות פיגועי הטרור בארה"ב: החלטות 1368, 1373 (2001).
4. בן נפתלי ושני, עמודים 113-35
5. סיבל, עמודים 333 – 354, 353 - 382

ח. המשפט ההומניטארי הבינלאומי (דיני הלחימה)

1. תקנות האג הנספחות לאמנת ג'נבה הרביעית בדבר דיני המלחמה (1907), סעיפים 1-4, 22-28, 36.
2. אמנת ג'נבה השלישית בדבר הטיפול בשבויי מלחמה (1949), סעיפים 1-7, 12-16, 118.
<http://www.icrc.org/ihl.nsf/385ec082b509e76c41256739003e636d/6fef854a3517b75ac125641e004a9e68?OpenDocument>
3. אמנת ג'נבה הרביעית בדבר הגנת אזרחים בעת מלחמה (1949), סעיפים 13-34.
4. הפרוטוקול הנוסף לאמנות ג'נבה בדבר הגנת קורבנות סכסוכים מזוינים בינלאומיים (פרוטוקול I) (1977), סעיפים 1, 35-60.
5. בן נפתלי ושני, עמודים 115-194.

ט. זכויות אדם במשפט הבינלאומי

1. ההכרזה האוניברסאלית בדבר זכויות האדם
2. אמנה בינלאומית בדבר זכויות אזרחיות ומדיניות
3. אמנה בינלאומית בדבר זכויות כלכליות, חברתיות ותרבותיות
4. אמנה בינלאומית בדבר ביעור כל צורות האפליה הגזעית, סעיפים 1-7.
5. בן נפתלי ושני, עמודים 197-244
6. סיבל, עמודים 287 – 304,
7. בג"צ 5100/94 הוועד הציבורי נגד עינויים בישראל נ' ממשלת ישראל, פ"ד נג (4) 817

י. דיני הכיבוש ותחולת דיני הלחימה על המאבק בטרור

1. תקנות האג בדבר דיני ומנהגי הלחימה ביבשה (1907), סעיפים 42-56.
2. אמנת ג'נבה הרביעית בדבר הגנת אזרחים בעת מלחמה (1949), סעיפים 2, 6, 47-78.
3. סיבל, עמודים 383 - 416.
4. בג"צ 7015/02 עג'ורי נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית, פ"ד נו (6) 352.
5. בג"צ 2056/04 מועצת הכפר בית סוריק נ' ממשלת ישראל, פ"ד נח (5) 807.
6. בג"צ 7957/04 מראעבה נ' ראש הממשלה – פסקאות 1-74 לפסק דינו של הנשיא ברק.
7. בג"צ 2150/07 עלי חסיין מחמוד אבו צפייה נגד שר הביטחון (טרם פורסם).
8. בג"צ 769/02 הוועד הציבורי נגד עינויים בישראל נ' ממשלת ישראל (חוקיות מדיניות הסיכול הממוקד).
9. חוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים, התשס"ב-2002
10. ע"פ 6659/06 פלוני נ' מ"י (פורסם בנבו)
11. בג"ץ 8091/14 המוקד להגנת הפרט נ' שר הביטחון (הריסת בתי מחבלים)

יא. המשפט הבינלאומי הפלילי המהותי

1. בן נפתלי ושני, עמודים 258-299
2. סמכות השיפוט הפלילית האוניברסאלית: חוק העונשין, תשל"ז – 1977, סעיפים 7, 12-17.
3. 3. ר' לפידות וד' וייץ, "סמכות השיפוט האוניברסאלית בישראל", **המשפט** ט (תשס"ד) 95.
4. בן נפתלי ושני, עמודים 305-313
5. אורנה בן נפתלי וקרן מיכאלי, "סמכות השיפוט האוניברסאלית והשיח המשפטי המדינת"י", **המשפט** ט (תשס"ד) 141.
6. The Princeton Principles on Universal Jurisdiction
7. חוקת רומא בדבר בית הדין הבינלאומי הפלילי הקבוע (1998), סעיפים 1-33.
8. שביט מטיאס ומירי שרון, "בית הדין הפלילי הבינלאומי", **המשפט** ט (תשס"ד) 23.
9. יובל שני, "ישראלים על ספסל הנאשמים? השלכות כניסתה לתוקף של חוקת רומא מבחינת מדינת ישראל", **המשפט** ט (תשס"ד) 51
10. החלטות מועב"ט על לבנון וטריבונל חרירי: 1664 (2006), 1757 (2007). ראו באתר הטריבונל המיוחד ללבנון (רצח חרירי) <http://www.stl-tsl.org/action/home>

יב. המשפט הבינלאומי הפלילי וחסינות ראשי מדינה

1. פס"ד קונגו נ' בלגיה (2001) – [תקציר](#)
2. בן נפתלי ושני, עמודים 298-299.